

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia economie, buget și finanțe

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

13 iunie 2015

CEB nr. *6/296*

RAPORT

asupra proiectului de Hotărîre a Parlamentului pentru aprobarea Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 (nr.233 din 1 iunie 2015)

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Hotărîre a Parlamentului pentru aprobarea Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 și comunică următoarele.

Prezentul proiect a fost elaborat în conformitate cu art.73 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014.

Legea bugetului de stat pe anul 2013 nr.249 a fost adoptată de către Parlament la 2 noiembrie 2012. Pe parcursul anului bugetar au fost efectuate șapte modificări și completări prin următoarele legi:

- nr.80 din 18 aprilie 2013,
- nr.120 din 23 mai 2013,
- nr.173 din 12 iulie 2013,
- nr. 259 din 01 noiembrie 2013,
- nr. 277 din 15 noiembrie 2013,
- nr. 286 din 22 noiembrie 2013,
- nr. 293 din 20 decembrie 2013.

În urma modificărilor operate, cît și a aplicării prevederilor art.20 lit.a), parametrii bugetari s-au stabilit la venituri – 22544,7 mil.lei, la cheltuieli - 24530,5 mil.lei, cu un de deficit - 1985,8 mil.lei.

Ponderea datoriei de stat în PIB la situația din 31 decembrie 2013 a constituit 23,6%, înregistrînd o majorare cu 11,0% față de sfîrșitul anului 2012.

În anul 2013 la bugetul de stat pe toate componentele au fost încasate **venituri în sumă de 22436,7 mil. lei**, cu 0,5% sau cu 108,0 mil. lei mai puțin decît prevederile anuale precizate, și **cheltuielile fiind realizate în sumă de 23901,2 mil. lei**, cu 2,6% sau cu 629,3 mil. lei sub nivelul prevăzut, cu un **deficit bugetar de -1464,5 mil.lei**, sau cu 521,3 mil.lei mai mic decît a fost prevăzut.

Ca rezultat, exercițiul bugetar pe anul 2013 a înregistrat la venituri un nivel de executare a indicilor preconizați de 99,5% și la cheltuieli – de 97,4%, în același timp deficitul bugetar fiind executat la nivel de 73,7%.

Totodată, în comparație cu anul 2012, au fost încasate venituri cu 2346,1 mil. lei, sau cu 11,7% mai mult.

Ponderea veniturilor bugetului de stat (toate componentele) în bugetul public național a constituit 60,8%, și ca pondere la PIB – 22,5%. Față de anul 2012, ponderea veniturilor bugetului de stat în bugetul public național s-a majorat cu 0,9%, iar ponderea la PIB s-a diminuat cu 0,3%.

În aspectul componentelor, veniturile la componenta de bază constituie - 20125,6 mil. lei, mijloace speciale 702,0 mil. lei, fonduri speciale 385,6 mil. lei, proiecte finanțate din surse externe 1188,5 mil. lei. Ponderea majoră din totalul veniturilor în mărime de 89,7% revine veniturilor la componenta de bază, care au fost acumulate cu 68,7 mil. lei sau cu 0,3% mai puțin decât volumul anual precizat, urmate de proiecte finanțate din surse externe – 5,5%, mijloace speciale cu ponderea 3,1%, și fonduri speciale – 1,7%.

Pentru anul 2013, în suma totală a veniturilor bugetului de stat încasările de la veniturile fiscale au constituit 18336,8 mil. lei sau 81,7%, veniturile nefiscale – 812,1 mil. lei sau 3,6%, granturile – 1958,3 mil. lei sau 8,7%, veniturile din mijloacele speciale ale instituțiilor publice – 639,3 mil. lei sau 2,8%, veniturile fondurilor speciale – 384,8 mil. lei sau 1,7%, transferurile la bugetul de stat de la bugetele de alt nivel – 305,4 mil. lei sau 1,4% și anume: de la bugetele unităților administrativ-teritoriale la componenta venituri/cheltuieli de bază – 276,8 mil. lei, la componenta fonduri speciale - 0,2 mil. lei, la componenta mijloace speciale – 1,8 mil. lei, la proiectele finanțate din surse externe – 25,4 mil. lei, transferuri de la FAOM – 1,2 mil. Comparativ cu sumele precizate, veniturile fiscale au fost realizate la nivel de 100,4%, veniturile nefiscale – 101,5%, granturi – 90,6%, veniturile mijloacelor speciale – 99,6%, veniturile fondurilor speciale – 101,3 %.

Veniturile fiscale pe parcursul anului 2013 s-au încasat în sumă de 18336,8 mil. lei, la nivel de 100,4% din prevederile anuale și constituie circa 91,1 % din încasările totale.

Din **veniturile fiscale** acumulate - impozitelor pe venit le revin 4,4 % (801,0 mil. lei), încasărilor TVA – 66,1 % (12129,5 mil. lei), accizelor – 19,1 % (3500,8 mil. lei), impozitelor asupra comerțului exterior și operațiunilor externe – 7,7 % (1417,2 mil. lei), alte taxe și plăți – 2,7 % (488,3 mil. lei).

Impozitele indirecte au deținut în volumul veniturilor componente de bază a bugetului de stat 84,7% și au însumat 17047,5 mil. lei, (în anul 2012 au însumat – 14813,0 mil. lei).

Ponderea majoră în structura impozitelor indirecte – 71,1% revine TVA, care constituie 12129,5 mil. lei, dintre care TVA la mărfurile și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova – 3945,3 mil. lei, TVA la mărfurile importate – 10106,1 mil. lei, restituirea TVA la mărfurile și serviciile exportate și livrate cu cote reduse – 1921,9 mil. lei.

Accizele au fost încasate în sumă de 3500,8 mil. lei sau 20,6% din suma impozitelor indirecte. Pe grupe acestea sînt - accizele la producția vinicolă și băuturile alcoolice – 362,4 mil. lei, accizele la bere – 233,3 mil. lei, accizele la produsele din tutun – 1079,7 mil. lei, accizele la produsele petroliere – 1126,6 mil. lei, accizele la autoturisme – 768,4 mil. lei, accize la alte mărfuri – 25,4 mil. lei, accize la gazele lichefiate – 156,0 mil. lei, accizele la bijuterii – 10,5 mil. lei, restituirea accizelor – 261,5 mil. lei.

Impozitele asupra comerțului exterior și a operațiunilor externe în anul 2013 au fost încasate în sumă de 1417,2 mil. lei sau 8,3% din totalul impozitelor indirecte, dintre care taxele vamale – 1024,6 mil. lei, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale – 349,4 mil. lei, taxele consulare – 43,2 mil. lei.

Alte taxe și plăți din venituri fiscale au fost încasate în sumă de 488,3 mil. lei, dintre care taxele la fondul rutier – 319,8 mil. lei, taxa de licență pentru anumite genuri de activitate – 166,5 mil. lei, alte încasări – 2,0 mil. lei.

Încasările veniturilor nefiscale au constituit 807,6 mil. lei sau 4,0% din totalul acumulărilor la bugetul de stat, cu 1,0% mai mult față de prevederile anuale (799,8 mil. lei). În suma totală a încasărilor nefiscale, alte venituri din activitate de întreprinzător și din proprietate au constituit 356,9 mil. lei sau cu 3,4 % mai mult decît prevederile anuale (345,3 mil. lei), taxele și plățile administrative – 269,4 mil. lei cu 2,6% mai mult față de prevederile anuale (262,6 mil. lei), amenzile și sancțiunile administrative – 181,3 mil. lei cu 5,5% mai puțin decît sumele prognozate (191,9 mil. lei).

Granturile externe pentru susținerea bugetului au fost debursate în sumă de 704,4 mil. lei sau cu 157,4 mil. lei mai puțin față de prevederile anuale precizate (861,8 mil. lei).

Componenta mijloace speciale ale instituțiilor publice finanțate de la bugetul de stat, partea de venituri, au constituit 702,0 mil. lei sau la nivel de 99,6% din prevederile anuale precizate.

Componenta fonduri speciale pentru implementarea unor programe au fost aprobate 5 fonduri speciale și veniturile lor au fost realizate în sumă totală de 385,6 mil. lei, inclusiv veniturile proprii ale fondurilor în sumă de 384,8 mil. lei și

transferuri în sumă de 0,8 mil. lei. Comparativ cu suma precizată, veniturile totale a fondurilor (fără transferuri) au fost mai mari cu 5,1 mil. lei sau 1,3%.

Componenta proiecte finanțate din surse externe, susținute de Banca Mondială, Guvernul SUA, Comisia Europeană și alți donatori, în bugetul de stat pe anul 2013, au constituit 1256,7 mil. lei sau cu 41,3 mil. lei mai puțin decât suma precizată pe an, nivelul îndeplinirii sarcinii stabilite constituind 96,8%.

Deși în ansamblu estimarea veniturilor bugetului de stat s-a situat la un nivel apropiat de veniturile efective încasate, în aspectul unor tipuri de venituri s-au înregistrat devieri. Neîncasările la 26 de tipuri de venituri ale bugetului de stat executate sub nivelul indicilor bugetari definitivi (pe toate componentele) au constituit circa 361,2 mil. lei, iar alte 61 de tipuri de venituri au fost executate cu depășirea nivelului precizat în sumă de circa 253,2 mil. lei. Totodată, se denotă că devierile cele mai semnificative între veniturile precizate și încasările efective se înregistrează în fiecare an la unele și aceleași tipuri de venituri (TVA, accizele la produsele din tutun, impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător, granturi etc.).

La finele anului 2013, **restanțele agenților economici față de bugetul de stat** la impozite și taxe au constituit 721,9 mil. lei, dintre care:

- TVA – 625,7 mil. lei (în 2012 – 524,9 mil. lei);
- accize – 17,0 mil. lei (în 2012 – 14,0 mil. lei);
- impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător – 36,7 mil. lei (în 2012 – 21,1 mil. lei);
- taxa vamală – 22,4 mil. lei (în 2012 – 24,9 mil. lei);
- alte impozite și plăți – 20,1 mil. lei (în 2012 – 17,7 mil. lei).

Comparativ cu anul 2012, datoria agenților economici față de bugetul de stat la impozite și taxe s-a majorat cu 119,3 mil. lei. Din suma totală a datoriilor agenților economici față de bugetul de stat, impozitele și taxele administrate de către Serviciul Fiscal de Stat au constituit – 535,3 mil. lei (în 2012 – 440,3 mil. lei), iar a Serviciului Vamal – 186,6 mil. lei (în 2012 – 162,3 mil. lei).

Analiza restanțelor pe tipuri de impozite și plăți denotă că cota majoritară a restanțelor aparține TVA – 86,7% (625,7 mil. lei), alte impozite, plăți și taxe constituie 5,9% (42,5 mil. lei), impozitul pe veniturile din activitatea de întreprinzător – 5,1% (36,7 mil. lei) și accize – 2,3% (17,0 mil. lei).

Ritmul de creștere anuală a **cheltuielilor bugetului de stat** a sporit în anul 2013 față de anul 2012 constituind 10,3%, comparativ cu 8,4% în anul 2012 față de anul 2011.

În anul 2013, politica în domeniul **cheltuielilor** nu a fost în totalmente orientată spre asigurarea unui management efectiv al finanțelor publice.

Cheltuielile bugetului de stat au consemnat o creștere în comparație cu anul 2012 cu 10,3% (2225,9 mil. lei), fiind realizate în sumă de 23901,2 mil. lei, ce constituie cu 629,3 mil. lei sau cu 2,6% sub nivelul prevăzut.

Cheltuielile bugetului de stat pe anul 2013 au fost executate în sumă de 23901,2 mil. lei, fiind asigurat nivelul de executare de 97,4%. În rezultatul execuției bugetare nu au fost valorificate limitele de alocații aprobate în sumă totală de 629,3 mil. lei. În aspectul componentelor, nivelul de executare a cheltuielilor bugetului de stat a variat între 82,6% și 98,9%.

Comparativ cu prevederile anuale precizate, cheltuielile bugetului de stat au fost executate sub nivelul prevăzut și anume, în cadrul *componentei de bază* nu au fost executate cheltuieli în sumă de 232,0 mil. lei (sau cu 1,1 %). Aceste devieri constituie neutilizarea mijloacelor prevăzute pentru asigurare și asistența socială – 33,3 mil. lei, serviciile de stat cu destinație generală – 32,9 mil. lei, ocrotirea sănătății – 26,9 mil. lei, justiție – 27,1 mil. lei, învățământ – 26,1 mil. lei, complexul pentru combustibil și energie – 23,7 mil. lei, serviciul datoriei de stat – 21,6 mil. lei.

Cheltuielile neexecutate din contul *mijloacelor speciale* constituie 72,8 mil. lei (9,2%), dintre care în domeniul pentru menținerii ordinii publice, apărare și securitatea națională – 19,0 mil. lei, pentru completarea rezervelor de stat – 13,2 mil. lei, pentru știință și inovare – 9,6 mil. lei, pentru învățământ – 9,5 mil. lei și pentru justiție și jurisdicția constituțională – 6,6 mil. lei.

Cheltuielile nerealizate din contul *fondurilor speciale* constituie 89,0 mil. lei (17,5%), dintre care 88,1 mil. lei se atribuie fondurilor ecologice.

Cheltuielile neexecutate din cadrul *proiectelor cu finanțare externă* constituie 235,6 mil. lei sau 8,3%. Aceste devieri se atribuie, în special, neutilizării mijloacelor prevăzute pentru agricultură, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor – 122,4 mil. lei, transporturi, gospodăria drumurilor, comunicații și informatică – 53,9 mil. lei, gospodăria comună și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe – 16,4 mil. lei și complexul pentru combustibil și energie – 11,3 mil. lei.

Pe *categorii economice*, din suma totală a cheltuielilor bugetului de stat, circa 60,6 % sau 14472,7 mil. lei reprezintă cheltuielile pentru programe și servicii finanțate din bugetul de stat și 39,4% sau 9428,5 mil. lei reprezintă transferuri către alte bugete, dintre care transferurile către fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 2161,2 mil. lei, fiind executate la nivel de 99,7% față de prevederile anuale, transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat – 2828,1 mil. lei, realizate la nivel de 99,3% față de prevederile anuale, transferurile către bugetele unităților administrativ-teritoriale – 4439,2 mil. lei, executate la nivel de 99,9% față de prevederile anuale, dintre care: transferurile pentru nivelare bugetară – 3883,3 mil. lei și transferurile cu destinație specială și consolidabile – 555,9 mil. lei.

În aspect **funcțional**, cotele semnificative în totalul cheltuielilor bugetului de stat revin următoarelor grupe principale de funcții: cheltuielilor destinate sectoarelor sociale - circa 39,2%, care au fost realizate la nivel de 98,7% față de prevederile anuale. Cheltuielile pentru sectoarele economice constituie circa 19,3%, fiind realizate la nivel de 94,3%, cele pentru apărare, menținerea ordinii publice și securitatea națională – 9,1%, realizate la nivel de 97,9%, pentru finanțarea serviciilor de stat cu destinație generală – 5,8% și executate la nivel de 97,1% și pentru serviciul datoriei de stat – 2,1%, realizate la nivel de 95,8%, alte domenii - 24,5% și executat la nivel de 97,9% față de prevederile anuale.

Executarea cheltuielilor, în aspectul **clasificației funcționale**, atestă că nici una dintre grupele principale nu a fost executată integral, și ponderea majoră în totalul cheltuielilor pentru “*Activitățile și serviciile neatribuite la alte grupe principale*” – 18,1% (4366,8 mil.lei), fiind urmate de cele pentru “*Asigurarea și asistența socială*” – 17,6% (4243,1 mil.lei) și “*Ocrotirea sănătății*” – 12,7% (3066,6 mil.lei). Nivelul de executare, în comparație cu prevederile definitive, a cheltuielilor pe grupe principale de funcție a fost cuprins între 69,7% și 99,5%, ca rezultat nefiind utilizate alocații în sumă de 629,3 mil.lei. Cele mai semnificative alocații nevalorificate au fost înregistrate la grupele principale: “*Agricultura, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor*” – 144,8 mil.lei (9,6%); “*Protecția mediului înconjurător și hidrometeorologia*” – 87,7 mil.lei (18%)“; “*Transporturile, gospodăria drumurilor, comunicațiile și informatica*” – 58,4 mil.lei (2,5%), ș.a.

În aspectul **clasificației economice**, cheltuielile proprii ale bugetului de stat reprezintă 14472,7 mil.lei (60,6%), iar transferurile către bugetele de alt nivel – 9428,5 mil.lei (39,4%).

În aspectul **clasificației organizaționale**, analiza relevă că doar 2 executori de buget (din 53) au utilizat pe deplin limitele de alocații aprobate, cele mai semnificative alocații nevalorificate fiind înregistrate la: Ministerul Mediului – de 88,5 mil.lei, ce constituie 11,4% din mijloacele prevăzute; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare – de 77,6 mil.lei, ce constituie 5,8% din mijloacele prevăzute; Fondul Provocările Mileniului Moldova – de 67,1 mil.lei, ce constituie 8,1% din mijloacele prevăzute; Ministerul Economiei – de 49,0 mil.lei, ce constituie 10,7% din mijloacele prevăzute; Ministerul Educației – de 45,0 mil.lei, ce constituie 3,3% din mijloacele prevăzute; Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (în continuare – MTID) – de 58,8 mil.lei, ce constituie 3,4% din mijloacele prevăzute, ș.a.

Rezultatele executării bugetului de stat (deficit/excedent)

Conform rezultatelor executării, în anul 2013 bugetul de stat s-a soldat cu un deficit în sumă de 1464,5 mil. lei, față de 1584,7 mil. lei înregistrat în anul 2012

(descrește cu 0,3 puncte procentuale). Ponderea în PIB a constituit – 1,5% față de 0,9% aprobat inițial.

La componenta de bază deficitul a însumat - 50,0 mil. lei, proiectele finanțate din surse externe – 1361,9 mil. lei, fondurile speciale – 33,8 mil. lei, mijloacele speciale -33,8 mil. lei respectiv. Pe toate componentele bugetului de stat au fost menținute limitele stabilite.

Deficitul bugetului de stat în anul 2013 a fost finanțat preponderent din: surse interne de finanțare – 620,3 mil.lei, surse externe de finanțare – 587,9 mil.lei, și din mijloacele de la vânzarea și privatizarea bunurilor proprietate publică – 92,6 mil.lei.

La situația de la 31 decembrie 2013, *soldul datoriei* de stat a constituit 23521,6 mil. lei, majorându-se cu 2336,9 mil. lei sau 11,0 % față de sfârșitul anului 2012, inclusiv datoria de stat externă – 16845,8 mil. lei și internă – 6675,8 mil. lei.

Ponderea datoriei de stat în PIB la situația din 31 decembrie 2013 a constituit 23,6%.

Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 al Curții de Conturi (Hotărîrea Curții de Conturi nr.30 din 27.06.2014) a atenționat și asupra altor abateri care au influențat nivelul total de executare a bugetului de stat la partea de venituri, nerespectarea de către unii executori de buget a limitelor bugetare stabilite, abateri de la prevederile legale și normative, etc.

Toate acestea necesită a fi detaliat examinate de Guvern pentru a fi neadmise în activitatea de mai departe.

Pornind de la cele relatate, Comisia economie, buget și finanțe constată că, în pofida unor factori nefavorabili și unor circumstanțe nu dintre cele mai bune, în anul 2013, s-a reușit obținerea de rezultate pozitive în realizarea politicilor sociale și economice ale statului.

Comisia economie, buget și finanțe propune aprobarea proiectului de Hotărîre a Parlamentului pentru aprobarea Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 la venituri în sumă de **22436,7** milioane lei și la cheltuieli – în sumă de **23901,2** milioane lei, cu depășirea cheltuielilor asupra veniturilor (deficit) în sumă de **1464,5** milioane lei.

Ștefan CREANGĂ
Președintele Comisiei

HOTĂRÎRE

pentru aprobarea Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013

În temeiul art. 47 alin. (1) lit. i) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014,

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. 1. – Se aprobă Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 la venituri în sumă de 22436,7 milioane lei și la cheltuieli în sumă de 23901,2 milioane lei, cu un deficit în sumă de 1464,5 milioane lei.

Art. 2. – Ministerul Finanțelor va asigura publicarea integrală a Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2013 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI